

AUTORITEIT
PERSOONSgegevens

Autoriteit Persoonsgegevens
Postbus 93374, 2509 AJ Den Haag
Prins Clauslaan 60, 2595 AJ Den Haag
T 070 8888 500 - F 070 8888 501
autoriteitpersoonsgegevens.nl

De staatssecretaris van Financiën
Ir. E.D. Wiebes MBA
Postbus 20201
2500 EE Den Haag

Datum
16 augustus 2016

Ons kenmerk
z2016-11927

Uw brief van
29 juni 2016

Uw kenmerk
2016-0000090569

Onderwerp
Advies wijziging Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen

Geachte heer Wiebes,

Bij brief van 29 juni 2016 heeft u de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) op grond van het bepaalde in artikel 51, tweede lid, van de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) gevraagd te adviseren over een voorstel van wet tot wijziging van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen (Awir) (hierna: het voorstel). Hiermee voldoe ik aan uw verzoek.

Aanleiding en doel voorstel

De Belastingdienst/Toeslagen beschikt over gegevens die relevant kunnen zijn voor andere bestuursorganen in de uitoefening van hun publiekrechtelijke taken. Als andere bestuursorganen ook over deze gegevens kunnen beschikken, kunnen zij een beter beeld krijgen van de betreffende personen en de geldstromen die deze personen van overheidswege ontvangen. Tevens kunnen de bedoelde bestuursorganen die gegevens gebruiken ter verificatie van de reeds beschikbare gegevens. Op grond van de in de Algemene wet bestuursrecht opgenomen geheimhoudingsplicht kan de Belastingdienst/Toeslagen dergelijke gegevens alleen verstrekken indien een wettelijk voorschrift daartoe verplicht. Met het voorstel wordt een grondslag gecreëerd in de Awir voor de gegevensverstrekking door de Belastingdienst/Toeslagen aan andere bestuursorganen. Hiermee wordt invulling gegeven aan de bevoegdheid op grond van artikel 8, aanhef en onder e, van de Wbp.

De verstrekking aan andere bestuursorganen zal alleen plaatsvinden als dat noodzakelijk is voor de goede vervulling van hun publiekrechtelijke taken, zoals de bestrijding van terrorismefinanciering en georganiseerde criminaliteit. Het gaat daarbij om gegevensverstrekkingen aan bestuursorganen die op basis van een convenant samenwerken in bijvoorbeeld het Financieel Expertise Centrum en het Landelijk Informatie en Expertise Centrum. De Belastingdienst/Toeslagen verstrekt de gegevens pas aan een

Datum
16 augustus 2016

Ons kenmerk
z2016-11927

bestuursorgaan, indien het bestuursorgaan de gegevens niet op een andere wijze kan verkrijgen. Bij algemene maatregel van bestuur zal nader worden uitgewerkt welke gegevens aan welke bestuursorganen voor welke doeleinden worden verstrekt.

Beoordeling van het voorstel

In het licht van een zorgvuldige omgang met persoonsgegevens geeft het voorstel aanleiding tot het maken van de volgende opmerkingen.

Recht op respect voor privéleven

Artikel 8 van het Europese verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (hierna: het EVRM) eist dat iedere inmenging van het recht op respect voor privéleven op een wettelijke grondslag berust. Artikel 10 van de Grondwet scherpt deze bepaling aan en verlangt voor elke beperking van het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer een grondslag in de formele wet.

Voor een wettelijke beperking van het voornoemde grondrecht gelden ook materiële eisen. Het voorschrift zal voldoende nauwkeurig moeten zijn en adequate en effectieve waarborgen moeten bevatten tegen ongeoorloofde inbreuken. Voorts is een inmenging op het recht op respect voor privéleven slechts toegestaan indien deze in een democratische samenleving noodzakelijk is in het belang van de nationale veiligheid of het economisch welzijn van het land, het voorkomen van wanordelijkheden en strafbare feiten, de Bescherming van de gezondheid of goede zeden of voor de Bescherming van de rechten en vrijheden van anderen.

Volgens de jurisprudentie van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens betekent dit dat de beperking van de persoonlijke levenssfeer moet worden gerechtvaardigd door een 'pressing social need' en in overeenstemming moet zijn met de beginselen van proportionaliteit (de beperking mag niet onevenredig zijn in verhouding tot het nagestreefde doel) en de subsidiariteit (het nagestreefde doel moet niet op een voor de burger minder ingrijpende wijze kunnen worden bereikt). Deze vereisten moeten in hun onderlinge samenhang gelezen worden.

Noodzaak, proportionaliteit en subsidiariteit

In de memorie van toelichting wordt niet ingegaan op de door artikel 8 van het EVRM gestelde vereisten. De AP mist een behoorlijke motivering van noodzaak, proportionaliteit en subsidiariteit. Er is immers alleen sprake van noodzaak wanneer de inmenging – de gegevensverstrekking door de Belastingdienst/Toeslagen aan bestuursorganen – beantwoordt aan een dringende maatschappelijke behoefte. Zoals hierboven reeds aangegeven, dient de inmenging bovendien evenredig te zijn aan het nagestreefde doel en dienen de daarvoor aangevoerde gronden relevant en toereikend te zijn. De memorie van toelichting ontbeert een concrete belangenafweging op dit punt.

In dit kader acht de AP van belang dat de door burgers in het kader van een toeslaaanvraag aan de Belastingdienst/Toeslagen verstrekte gegevens voor andere doeleinden dan voor de uitvoering van de Awir – en daarmee samenhangende wetgeving – worden gebruikt, hetgeen het wetsvoorstel voor burgers zeer ingrijpend maakt.

Datum
16 augustus 2016

Ons kenmerk
z2016-11927

De AP verzoekt u in de memorie van toelichting een concrete belangenafweging op te nemen, waarbij wordt ingegaan op de noodzaak, de proportionaliteit en de subsidiariteit van de beoogde gegevensverstrekking.

Concreetheid formulering/voorzienbaarheid

De door u voorgenomen wijziging van artikel 38a Awir beoogt dat in het – nieuw toe te voegen – tweede lid het volgende vermeld zal staan:

“De Belastingdienst/Toeslagen verstrekt aan de bij algemene maatregel van bestuur aangewezen bestuursorganen waarmee op basis van een convenant wordt samengewerkt de gegevens waarvan bij die algemene maatregel van bestuur is bepaald dat de verstrekking noodzakelijk is voor de goede vervulling van een publiekrechtelijke taak.”

Op grond hiervan wordt een wettelijke basis gecreëerd in de Awir voor gegevensverstrekking van de Belastingdienst/Toeslagen aan andere bestuursorganen, voor zover dit noodzakelijk is voor een goede vervulling van een publiekrechtelijke taak. Niet valt af te leiden uit de formulering van het nieuwe tweede lid of de verstrekking noodzakelijk dient te zijn voor een goede vervulling van een publiekrechtelijke taak van het desbetreffende bestuursorgaan. Hoewel dit wel lijkt te zijn beoogd, is dit niet als zodanig in het tweede lid opgenomen. Het tweede lid lijkt in zoverre dan thans ook onvoldoende nauwkeurig te zijn geformuleerd, met het risico dat bevoegdheden met betrekking tot de gegevensverstrekking te ruim kunnen worden uitgeoefend.

De AP verzoekt u aan het voormelde de nodige aandacht te schenken.

Advies

De AP adviseert u niet tot indiening van het voorstel over te gaan, dan nadat daarin met het vorenstaande rekening zal zijn gehouden.

Indien u behoefte heeft aan een nadere toelichting op het advies, dan is de AP daartoe bereid. Voorts verneem ik graag op welke wijze u gevolg gaat geven aan het advies.

Een afschrift van deze brief wordt verzonden aan de functionaris voor de gegevensbescherming van uw ministerie, mevrouw A.C.M. Stuijt.

Hoogachtend,
Autoriteit Persoonsgegevens,
Voor deze,

Mr. W.B.M. Tomesen
Vicevoorzitter